

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ МІЖНАРОДНИХ ПРАВИЛ ІНКОТЕРМС

SOME ISSUES OF TRANSLATION OF INTERNATIONAL INCOTERMS RULES

Гльченко М.А.,

orcid.org/0009-0006-6914-6616

студентка магістратури

Одеського національного морського університету

Логінова Л.В.,

orcid.org/0000-0003-2263-9457

старший викладач кафедри філології

Одеського національного морського університету

Інкотермс – це міжнародно визнані правила, розроблені Міжнародною торговельною палатою, які визначають взаємні зобов'язання покупця та продавця у міжнародних торгових угодах щодо поставки товарів.

Ці правила встановлюють, хто несе відповідальність за організацію, оплату та ризики перевезення товарів з одного місця до іншого. Інкотермс враховує різні стадії перевезення, такі як завантаження товарів, їх транспортування, вивантаження та інші аспекти, пов'язані з логістикою та поставкою.

Ця стаття вивчає важливість та застосування машинного перекладу в контексті міжнародної торгівлі, зокрема в інтерпретації правил Інкотермс. Розглядаючи виклики, пов'язані з мовними різницями та технічними термінами у міжнародних торговельних угодах, автори статті приділяють увагу тенденції зростання зацікавленості здобувачів вищої освіти у використанні машинного перекладу для розуміння та застосування Інкотермс.

Так як основною метою Інкотермс є створення єдиного стандарту для тлумачення та використання найбільш поширених торговельних термінів у міжнародній торгівлі. Це сприяє уникненню непорозумінь та врегулюванню питань, пов'язаних з різними інтерпретаціями торговельних термінів у різних країнах. Однакове тлумачення допомагає уникнути потенційних правових проблем та спрощує вирішення спорів, оскільки всі сторони працюють за однаковими правилами та інтерпретують торговельні терміни у спільний спосіб. Це підсилює особливе значення правильного перекладу Інкотермс, як важливого інструмента для забезпечення якості та стабільності в міжнародних торговельних відносинах.

Особлива увага приділяється аналізу поглядів науковців щодо переваг, що приводять до вибору машинного перекладу, таких як швидкість та точність перекладу, зокрема у важливих торговельних документах. Обговорюється важливість однозначності та правильності формулювань, особливо в контексті Інкотермс, де невірне розуміння може призвести до непорозумінь та конфліктів.

Зазначається, що постійний розвиток технологій машинного навчання покращує якість та точність перекладу, що веде до підвищення ефективності комунікації між сторонами торговельних угод. Узагальнюючи, стаття вказує на ключову роль машинного перекладу у полегшенні міжнародних торгових операцій за умови дотримання правил Інкотермс.

Ключові слова: Інкотермс, переклад, Міжнародна торговельна палата, машинний переклад, тлумачення.

Incoterms are internationally recognized rules developed by the International Chamber of Commerce that define the mutual obligations of the buyer and seller in international trade transactions for the supply of goods.

These rules establish who is responsible for organizing, paying for, and bearing the risks of transporting goods from one place to another. Incoterms take into account various stages of transportation, such as loading of goods, their transportation, unloading and other aspects related to logistics and delivery.

This article explores the importance and application of machine translation in the context of international trade, particularly in the interpretation of Incoterms rules. Considering the challenges posed by language differences and technical terms in international trade agreements, the authors of the article pay attention to the growing trend of interest among higher education students in using machine translation to understand and apply Incoterms.

The main purpose of Incoterms is to create a single standard for the interpretation and use of the most common trade terms in international trade. This helps to avoid misunderstandings and resolve issues related to different interpretations of trade terms in different countries. Uniform interpretation helps to avoid potential legal problems and simplifies dispute resolution, as all parties operate under the same rules and interpret trade terms in a common way. This reinforces the special importance of correct translation of Incoterms as an important tool for ensuring quality and stability in international trade relations.

Particular attention is paid to analyzing the views of scholars on the advantages that lead to the choice of machine translation, such as speed and accuracy, in particular in important trade documents. The author discusses the importance of unambiguity and correct wording, especially in the context of Incoterms, where misunderstanding can lead to misunderstandings and conflicts.

It is noted that the constant development of machine learning technologies improves the quality and accuracy of translation, which leads to an increase in the efficiency of communication between the parties to trade agreements. Summarizing, the article points to the key role of machine translation in facilitating international trade transactions, subject to the Incoterms rules.

Key words: Incoterms, translation, International Chamber of Commerce, machine translation, interpretation.

Постановка проблеми. Переклад та розуміння термінів Інкотермс є ключовими аспектами для успішної міжнародної торгівлі. Інкотермс (міжнародні терміни поставки) – це стандартні умови, які визначають права та обов'язки постачальника та покупця у процесі міжнародної доставки товарів.

Один з основних аспектів, на який варто звернути увагу при перекладі Інкотермс, – це точність та ясність. Оскільки ці терміни визначають відповідальність за транспортування товару, страхування та виконання митних формальностей, будь-які неточності у перекладі можуть призвести до непорозумінь та конфліктів між сторонами.

Правильний переклад Інкотермс важливий для забезпечення того, що обидві сторони угоди розуміють свої обов'язки та права на кожному етапі транзакції. Це допомагає уникнути непорозумінь, спростити вирішення спорів та забезпечити ефективну міжнародну співпрацю. Тому, актуальність дослідження обумовлена тим, що питання перекладу правил Інкотермс є нагальним, і не тільки постачальника та покупця у процесі міжнародної доставки товарів, а й для здобувачів вищої освіти, які на думку авторів повинні вивчати достовірний переклад.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Було проаналізовано роботи наступних вітчизняних та зарубіжних науковців Матвійчук А., Філіпс Д., Дуар А. тощо. З огляду на те, що питання перекладу правил Інкотермс розкрито не в повному обсязі, ми вважаємо, що обрана тема дослідження є актуальною.

Постановка завдання. Метою даної статті є розгляд системи міжнародних термінів поставки, відомих як Інкотермс, питання їх перекладу, розкриття їх важливості в контексті міжнародної торгівлі. Відповідно до поставленої мети були визначені наступні завдання статті:

1. Походження правил Інкотермс
2. Аналіз Ключових Термінів.
3. Питання проблем перекладу та основних поглядів науковців з цього приводу.

Виклад основного матеріалу. Міжнародна торгова палата зазначає, що «економіка світового господарства забезпечила підприємствам більший, ніж будь-коли, доступ до ринків усього світу. Товари продаються у ширшому ряді країн, у більших обсягах і різноманітті. Але із зростанням обсягів і складності міжнародних торгових відносин, зростає й можливість виникнення непорозумінь та витратних спорів, коли договори купівлі-продажу складаються неналежним чином.

Інкотермс, офіційні правила Міжнародної торгової палати для тлумачення торговельних термінів, полегшують ведення міжнародної торгівлі. Посилання на Інкотермс-2000 в договорі купівлі-продажу чітко визначає відповідні обов'язки сторін та зменшує ризик юридичних ускладнень» [1].

Департамент СПКЗ зазначає, що «власне для розв'язання проблем, які можуть виникнути з нечітким написанням у контрактах відповідальності сторін, Міжнародна торгова палата опублікувала у 1936 році перше зведення міжнародних правил для точного тлумачення торгових термінів. Поправки й доповнення були пізніше зроблені у 1953, 1967, 1976, 1980, 1990, 2000, 2010 роках.

Ідея, яка вперше була розроблена Міжнародною торговельною палатою (далі – МТП) в 1921 році і втілена в життя з виходом правил ІНКOTEPMC у 1936 році, поклала початок тривалій і насиченій подіями історії правил ІНКOTEPMC.

Комітет з торговельних термінів за підтримки національних комітетів МТП в 1923 році розробив перші шість правил: FOB, FAS, FOT, FOR, CIF та C&F, які стали попередниками майбутніх правил ІНКOTEPMC.

З 1936 року правила ІНКOTEPMC періодично переглядалися для того, щоб відповідати змінам, які відбуваються у світовій торгівлі і відображати сучасну практику здійснення компаніями угод купівлі-продажу. Поправки і доповнення до правил ІНКOTEPMC були пізніше зроблені в 1953, 1967, 1976, 1980, 1990, 2000 роках.

16 вересня 2010 року МТП оголосила про випуск нової редакції по використанню національних і міжнародних торгових термінів ІНКOTEPMC 2010.

301.01.2020 введено в дію правила ІНКOTEPMC 2020 які відображають сучасні тенденції і зміни у сфері міжнародної та внутрішньої торгівлі за попередні 10 років. Це і безпека перевезення вантажів, і внесення змін до національного законодавства різних країн щодо умов поставок, і застосування електронних документів тощо» [2, с. 2–3]. В редакції правил Інкотермс 2020 залишилось 11 базисних термінів, як і в Інкотермс 2010, але термін DAT (Delivered at Terminal / Поставка на термінали) замінено на DPU (Delivered at Place Unloaded / Поставка в місці з розвантаженням) [3]. В цій редакції правил Інкотермс, використовується «горизонтальне» представлення», що об'єднує всі подібні статті правил разом і у такий спосіб дозволяючи користувачам більш чітко бачити відмінності в застосуванні конкретних правил Інкотермс [4].

Отже, метою Інкотермс є забезпечення єдиного набору міжнародних правил для тлумачення найбільш уживаних торговельних термінів у зовнішній торгівлі. Таким чином можливо уникнути або, щонайменше, значною мірою скоротити невизначеності, пов'язані з неоднаковою інтерпретацією таких термінів у різних країнах [1, п. 1].

Інкотермс спрощують складання контрактів таким чином, що завдяки використанню цих трьох літер, за якими слідує місце поставки, можна точно визначити наступні обставини: місце переходу ризику, пов'язаного з товаром; розподіл транспортних витрат; обов'язки з точки зору експортних та імпорتنих митних процедур. Використання Інкотермс не є обов'язковим. Однак, якщо з іншою стороною договору купівлі-продажу досягнуто домовленості про їх використання, це необхідно зробити правильно, використовуючи відповідний термін для кожної конкретної угоди [5].

Дебра Філліпс зазначає, що «Інкотермс забезпечують базову основу для розподілу витрат, ризиків і мит у міжнародних перевезеннях. Однак умови змінюються, можуть бути заплутаними і застосовуються лише за згодою продавця і покупця. Вантажовідправники повинні періодично переглядати правила на предмет змін і, в разі сумнівів, співпрацювати зі стороннім провайдером, що спеціалізується на міжнародних перевезеннях. Так як Інкотермс – це спеціалізований звід знань, покупець і продавець повинні погодитися з умовами, тому, якщо одна зі сторін не має однакового тлумачення правил, можуть виникнути конфлікти.

Ще одним фактором, який додає складності у використанні Інкотермс, є те, що в процесі укладання договору купівлі-продажу зазвичай беруть участь різні сторони в компанії, а не ті, хто відповідатиме за дотримання умов» [6].

Матвійчук А. зазначає, що «перша перешкода, з якою зіткнеться той, хто хоче принаймні ознайомитися з правилами «Інкотермс-2010», – це відсутність так званого офіційного перекладу. Звісно, в Інтернеті не складно знайти короткий виклад правил у перекладі будь-якою мовою, а також деякі коментарі науковців і практиків до них. Питання постає в тому, як можна бути впевненим, що знайдений переклад (насамперед коментарів та роз'яснень) автентичний, тобто бездоганно передає оригінальний зміст документа.

Річ у тім, що складені іноземною мовою документи ненормативного характеру в Україні офіційного перекладу, тобто перекладу, зробленого органом державної влади та опублікованого

в офіційному виданні України, не мають. Дві попередні редакції правил («Інкотермс-1990» та «Інкотермс-2000»), отримавши нормативну силу завдяки Указу Президента України від 04.10.1994 № 567/94 «Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів», мають і офіційний переклад, що був опублікований у газеті «Урядовий кур'єр» від 17.11.1994 № 177 та від 10.04.2002 № 68. Однак для чинної редакції правил «Інкотермс-2010» офіційного перекладу не існує. Оскільки МТП – неурядова організація, складені нею документи є класичним об'єктом авторського права, а тому їх поширюють на платній основі. Правила «Інкотермс-2010» мовою оригіналу (англійською), а також різного роду методичні матеріали («Інкотермс-2010» у таблицях, питаннях і відповідях, двомовні примірники, зразки документів для використання на практиці і т. д.) у друкованій або електронній формі можна придбати безпосередньо через офіційний сайт цієї організації. Права на переклад правил «Інкотермс-2010» українською та їх розповсюдження в Україні має вже згадана асоціація УНК МТП, тож саме перекладом правил «Інкотермс-2010» та коментаря до них, виданим УНК МТП, і слід послуговуватись на практиці як автентичним» [7].

Виходячи із вищенаведеного постає питання місця машинного перекладу правил Інкотермс. Здобувачі вищої освіти виявляють певний інтерес саме до цього способу перекладу через його «ефективність та можливість автоматизації».

Звісно, машинний переклад і мовні технології, засновані на розвитку штучного інтелекту, змінили суспільне сприйняття і ставлення до багатомовної комунікації. Такі технології тепер щодня використовуються в особистих обставинах і в умовах підвищеного ризику, щоб миттєво подолати мовні розбіжності практично без витрат. Однак сьогодні мало що відомо про ставлення кінцевих користувачів до машинного перекладу, незважаючи на його величезний вплив на міжкультурну комунікацію, коли члени суспільства опиняються в різних ситуаціях, де машинний переклад є основним засобом спілкування. Точність, якість та ефективність перекладених машинним перекладом текстів певного типу вже зараз можуть бути досить високими в певних мовних комбінаціях. Останнім часом все більше уваги приділяється справедливому машинному перекладу, який розуміється як етичний і сталий машинний переклад [8].

Тобто, машинний переклад забезпечує швидке перекладення текстів, включаючи технічні та спе-

ціалізовані терміни, які є невід'ємною частиною міжнародних торгових документів. Ця обставина особливо важлива в контексті Інкотермс, де точність та однозначність формулювань є ключовими для уникнення непорозумінь та конфліктів у торговельних операціях.

З цього приводу, Дуар Айша зазначає, що «оскільки Інкотермс здебільшого написані та вимовляються англійською мовою, необхідно використовувати метод перекладу, що дає змогу ідентифікувати та розуміти значення лінгвістичних термінів. З огляду на те, що наразі штучний інтелект охоплює широкий спектр можливостей, виникла необхідність поставити питання можливості машинного перекладу забезпечити здобувачам точний переклад термінів.

Слід відмітити, що викладання англійської мови для професійних цілей у морському секторі зосереджено на перекладі міжнародних комерційних термінів. Машинний переклад забезпечує точне значення слів і речень. Оскільки програмне забезпечення виконує переклад для конкретної мови або галузі, воно видає високоякісний результат. Щоб перевірити ці гіпотези, необхідно використовувати метод машинного перекладу, оскільки він найчастіше використовується здобувачами та не тягне за собою жодних витрат.

Метод МТ (машинного перекладу) – це те, що виробляє комп'ютерна програма. Для виконання перекладу достатньо ввести або вставити текст і вибрати мову. Відомим прикладом такого типу перекладу є Google Translation. Використання цього програмного забезпечення дає змогу здобувачам механічно та швидко замінювати слова з однієї мови на іншу. Це позбавляє їх від втручання людини в лінгвістику. Попри те, що програма забезпечує вільний і миттєвий переклад, вона створює незв'язні формулювання. Наприклад, різні електронні сайти не дають однакового перекладу для терміну FOB [9].

Відповідно до Інкотермс 2020 на мові оригіналу «Delivery and risk – «Free on Board» means that the seller delivers the goods to the buyer: on board the vessel; nominated by the buyer; at the named port of shipment; or procures the goods already so delivered» [10, с. 111]. Якщо користуватися Google Translation то отримуємо наступний дослівний переклад «Доставка та ризик – «Free on Board» означає, що продавець доставляє товар покупцеві: на борту судна; призначений покупцем; у названому порту відвантаження; або закупає вже доставлені товари» [11]. Якщо ж використовувати менш відомий електронний сайт DeepL,

отримуємо наступний переклад «Поставка та ризики – "Франко борт" означає, що продавець поставляє товар покупцеві: на борту судна; номінованого покупцем; в зазначеному порту відвантаження; або закупає товар, вже поставлений таким чином» [12]. Електронний сайт Reverso пропонує третій варіант перекладу «Доставка і ризик – «Вільний на борту» означає, що продавець доставляє товар покупцеві: на борту судна; висунутий покупцем; в названому порту відвантаження; або замовляє товар вже доставлений» [13]. Тобто, як ми бачимо, всі три сайти пропонують різні варіанти перекладу. На нашу думку така ситуація, особливо при вивченні та використанні правил Інкотермс не призведе до гарного засвоєння та використанні зазначених правил на практиці.

Один зі способів оцінювання якості машинного перекладу – це перевірка людиною-перекладачем отриманого результату на предмет його лінгвістичної правильності. Така перевірка називається постредагуванням машинного перекладу. У разі використання цього методу досягається гарна якість перекладу; виправляються граматичні помилки, усуваються неясні та плутані формулювання й помилки в перекладі» [9].

Висновки. Отже, у висновку можливо прийти підкреслити важливість системи міжнародних термінів поставки, відомих як Інкотермс, для успішної міжнародної торгівлі. Вони визначають обов'язки і ризики між учасниками угоди, забезпечуючи стандартизацію та стабільність в міжнародних комерційних відносинах.

Однак, як і в будь-якій системі, існують виклики, з якими стикаються в контексті перекладу Інкотермс. Переклад може призводити до непорозумінь і помилок. Велике значення має не лише точність перекладу термінів, але й їхнє правильне тлумачення в контексті конкретного бізнес-процесу.

Щоб подолати ці труднощі, необхідно приділяти належну увагу вибору кваліфікованих спеціалістів та методів перекладу зазначених термінів. Додатково, рекомендації та різні інструменти, спрямовані на уникнення непорозумінь, можуть бути важливими компонентами успішного впровадження Інкотермс у практику.

На нашу думку, правильне розуміння та застосування Інкотермс вимагає не лише знання самої системи, але і уважного ставлення до проблем перекладу, забезпечуючи тим самим ефективне функціонування міжнародної торгівлі та сприяючи розвитку стабільних та взаємовигідних зовнішньоекономічних відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Інкотермс Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року) (укр/рос): правила від 01.01.2000 р. *Урядовий кур'єр*. № 68.
2. Застосування міжнародних торгових правил ІНКОТЕРМС в митній справі. *Департамент СПКЗ*. 2021. URL: <https://dspzk.customs.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/3.9.pdf>
3. Про Інкотермс 2020. *Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»*. URL: <https://www.incoterms.zed.ua/incoterms-2020/pro-incoterms-2020>
4. Інкотермс в Україні. *Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»*. URL: <https://www.incoterms.zed.ua/pages/zahalni-vidomosti/istoriia-pravyl-incoterms>
5. 7 common errors when using INCOTERMS. *AbroadLink*. 2018. URL: <https://abroadlink.com/blog/common-errors-incoterms>
6. Phillips. D. Incoterms: The Good, The Bad, and The Ambiguous. *Inbound Logistics*. 2023. URL: <https://www.inboundlogistics.com/articles/incoterms-the-good-the-bad-and-the-ambiguous/>
7. Матвійчук А. Міжнародні правила тлумачення комерційних термінів «Інкотермс» у публічних закупівлях. *Радник в сфері публічних закупівель*. 2017. URL: <https://radnuk.com.ua/zhurnaly/mizhnarodni-pravya-tlumachennia-komertsiiinykh-terminiv-incoterms-u-publichnykh-zakupivliakh/>
8. Towards Sustainable Use of Machine Translation: Usability and Perceived Quality from the End-User Perspective. *MDPI*. 2021. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/23/13430>
9. Douar A. Issues And Perspectives On The Electronic Translation Of Shipping Incoterms: Fob As A Case Study. *ASJP*. 2022. URL: <https://www.asjp.cerist.dz/en/article/211501>
10. Incoterm. *International Chamber of Commerce*. 2020. 205 p. URL: <https://vnglogistics.vn/lmg/file/INCOTERMS%202020%20scanned%20full.pdf>
11. Google Translation. URL: <http://surl.li/ojvkw>
12. DeepL. URL: <http://surl.li/ojvlj>
13. Reverso. URL: <http://surl.li/ojvlp>

УДК 81'253/.255

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.31.23>

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ РЕКЛАМИ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ І ВИРОБІВ МЕДИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

STRATEGIES OF TRANSLATING ENGLISH ADVERTISING OF MEDICINES AND MEDICAL PRODUCTS

Міщенко Т.В.,

orcid.org/0000-0002-1424-1724

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Юрченко І.А.,

*orcid.org/0009-0007-9092-3421*студент II курсу магістратури факультету філології, історії та політико-юридичних наук
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

У статті досліджено стратегії перекладу англomовної реклами лікарських засобів і виробів медичного призначення. Перекладацьку стратегію трактуємо як сукупність тактик і перекладацьких прийомів, застосованих перекладачем для відтворення іншою мовою конкретного тексту-оригіналу чи його фрагмента. Реклама як окремий тип тексту й дискурсу має на меті вплив на адресата заради покупки ним певних товарів чи послуг або формування у нього позитивного ставлення до них. Стаття доводить, що перехід від друкованої реклами у мультимедальний текст, у якому поряд із мовними засобами й графічними зображеннями застосовується відео та звук, вимагає перегляду перекладацьких стратегій, якими перекладач користується при відтворенні змісту рекламного повідомлення. Виявлено, що при перекладі англomовної реклами перекладацькі стратегії розвиваються за двома головними векторами: «одомашнення» (domestication) та «очуження» (foreignization). Проведений аналіз демонструє, що у 76% випадках перекладачі спираються на стратегію одомашнення й тільки у 24% – рекламу відтворено